

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MELCHIORA WATHELETA
přednesené dne 15. ledna 2014¹

Spojené věci C-533/12 P a C-536/12 P

**Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA,
Francouzská republika
proti**

Corsica Ferries France SAS

„Kasační opravný prostředek — Podpora na restrukturalizaci — Test soukromého investora v tržním hospodářství — Prostor pro uvážení Komise — Rozsah soudního přezkumu Tribunálu — Dobrá pověst státu — Požadavek sektorové a zeměpisné analýzy — Dostatečně ustálená praxe — Platba dodatečných odstupných“

1. Předmětem projednávané věci jsou kasační opravné prostředky podané Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA (dále jen „SNCM“) a Francouzskou republikou proti rozsudku Tribunálu Evropské unie Corsica Ferries France v. Komise (dále jen „napadený rozsudek“)² v rozsahu, v němž Tribunál zrušil čl. 1 druhý a třetí pododstavec rozhodnutí Komise 2009/611/EU ze dne 8. července 2008 o opatřeních C-58/02 (ex N 118/02), která provedla Francie ve prospěch společnosti SNCM (dále jen „sporné rozhodnutí“)³.

2. Rozhodnutím ze dne 24. ledna 2013 nařídil předseda Soudního dvora spojení věcí C-533/12 P a C-536/12 P.

I – Skutečnosti předcházející sporu

3. Společnost SNCM je námořní společností, která zajišťuje pravidelné spojení na Korsiku, do severní Afriky (Alžírsko a Tunisko) a na Sardinii z kontinentální Francie (Marseille, Toulon a Nice).

4. V roce 2002 byla společnost SNCM z 20 % vlastněna společností Société nationale des chemins de fer a z 80 % společností Compagnie générale maritime et financière (dále jen „CGMF“) vlastněnými ze 100 % francouzským státem. Při její privatizaci v roce 2006 získali dva kupci, společnosti Butler Capital Partners (dále jen „BCP“) a Veolia Transport (dále jen „VT“), 38 % a 28 % podíl, zatímco společnost CGMF zůstal podíl ve výši 25 % a 9 % kapitálu bylo vyhrazeno pro zaměstnance. Společnost BCP následně převedla své podíly na společnost VT.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Rozsudek ze dne 11. září 2012 (T-565/08).

3 — Úř. věst. 2009, L 225, s. 180.

5. Společnost Corsica Ferries France SAS (dále jen „Corsica Ferries“) je námořní společnost, která provozuje pravidelné námořní spojení na Korsiku z kontinentální Francie (Marseille, Toulon a Nice) a z Itálie. Je jedním z významných konkurentů společnosti SNCM. V okamžiku přijetí sporného rozhodnutí byla Corsica Ferries dominantním subjektem, pokud jde o námořní spojení mezi kontinentem a Korsikou, a její podíl na trhu neustále rostl⁴.

6. Dopisem ze dne 18. února 2002 oznámila Francouzská republika Komisi projekt podpory na restrukturalizaci pro společnost SNCM ve výši 76 milionů eur (dále jen „plán z roku 2002“).

7. Komise rozhodnutím 2004/166/ES ze dne 9. července 2003 o podpoře, kterou Francie hodlá poskytnout na restrukturalizaci společnosti Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) (dále jen „rozhodnutí z roku 2003“)⁵, schválila za stanovených podmínek dvě splátky podpory na restrukturalizaci vyplacené společnosti SNCM o celkové výši 76 milionů eur, první ve výši 66 milionů eur splatnou ihned a druhou o maximální výši 10 milionů eur závisící na čistém výnosu z prodejů, zejména lodí společnosti SNCM. Jedinou dotčenou položkou plánu z roku 2002 je bilance restrukturalizace v konečné výši 15,81 milionu eur⁶.

8. Komise změnila jednu z podmínek uložených v článku 2 rozhodnutí z roku 2003 rozhodnutím 2005/36/ES ze dne 8. září 2004, kterým se mění rozhodnutí z roku 2003⁷. Tyto změny nemají žádný vliv na projednávané kasační opravné prostředky.

9. Dne 13. listopadu 2004 podala Corsica Ferries k Tribunálu žalobu na neplatnost proti rozhodnutí z roku 2003.

10. Rozhodnutím ze dne 16. března 2005 schválila Komise na základě rozhodnutí z roku 2003 částečné vyplacení druhé splátky podpory na restrukturalizaci uvedené v bodě 7 tohoto stanoviska ve výši 3 327 400 eur.

11. Rozsudkem ze dne 15. června 2005⁸ zrušil Tribunál rozhodnutí z roku 2003 z důvodu chybného posouzení minimální výše podpory způsobeného hlavně chybami ve výpočtu čistého výnosu z prodejů s tím, že ostatní žalobní důvody vycházející z nedostatečného odůvodnění a porušení čl. 87 odst. 3 písm. c) ES (nyní čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU)⁹ a pokynů Společenství o státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci podniků v nesnázích¹⁰, zamítl.

12. Dopisem ze dne 7. dubna 2006 vyzvaly francouzské orgány Komisi, aby zvážila, zda by část podpory na restrukturalizaci přiznaná v rámci plánu z roku 2002, ve výši 53,48 milionu eur neměla být vzhledem k povaze náhrady za veřejné služby kvalifikována místo jako „opatření přijaté v rámci plánu restrukturalizace jako opatření nepředstavující podporu ve smyslu judikatury Altmark, rozsudek ze dne 24. července 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Recueil. s. I-7747), nebo jako samostatné a nezávislé opatření plánu restrukturalizace na základě čl. 86 odst. 2 ES“¹¹.

4 — Viz bod 40 odůvodnění sporného rozhodnutí.

5 — Úř. věst. 2004, L 61, s. 13.

6 — Tato částka je rozdílem mezi čistou potřebou likvidity společnosti SNCM, a sice 19,75 milionu eura a čistým výnosem z prodeje aktiv podle rozhodnutí z roku 2003, a sice 3,94 milionu eura, odpovídajících prodeji jednoho plavidla a podílů na třech společnostech. Viz poznámku 201 sporného rozhodnutí.

7 — Úř. věst. 2005, L 19, s. 70.

8 — Rozsudek Corsica Ferries France v. Komise (T-349/03, Sb. rozh. s. II-2197).

9 — Nadále budu v tomto stanovisku odkazovat na články Smlouvy o ES platné v době přijetí sporného rozhodnutí.

10 — Úř. věst. 1999, C 288, s. 2.

11 — Viz bod 17 odůvodnění sporného rozhodnutí.

13. Dne 21. dubna 2006 obdržela Komise podle čl. 4 nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků¹² oznámení o zamýšleném spojení spočívajícím v získání společné kontroly společností BCP a VT nad společností SNCM. Komise spojení povolila dne 29. května 2006 na základě čl. 6 odst. 1 písm. b) téhož nařízení.

14. Dne 16. května 2006 podepsaly společnosti BCP, VT a CGMF memorandum o porozumění, podle kterého se 75 % kapitálu společnosti SNCM převádí soukromým nabyvatelům. Toto memorandum obsahuje tři státní opatření, která byla předmětem řízení před Tribunálem a jsou diskutována v tomto řízení:

- prodej společnosti SNCM za zápornou cenu 158 milionů eur (kapitálový vklad ve výši 142,5 milionu eura a úhrada nákladů na vzájemné pojištění ve výši 15,5 milionu eur);
- záloha na běžný účet poskytnutá společností CGMF ve výši 38,5 milionu eur ve prospěch propuštěných zaměstnanců společnosti SNCM a
- navýšení kapitálu o 8,75 milionu eur upsané společností CGMF společně a současně s vkladem ve výši 26,25 milionu eur společností VT a BCP.

15. Komise se dne 13. září 2006 poté, co jí francouzské orgány poskytly informace o finančních operacích, k nimž došlo v souvislosti s privatizací společnosti SNCM, rozhodla zahájit řízení podle čl. 88 odst. 2 ES a přezkoumat v tomto rámci nová opatření provedená ve prospěch společnosti SNCM a začleňující plán z roku 2002¹³.

16. Ve sporném rozhodnutí se Komise domnívala, že kapitálový vklad ve výši 53,48 milionu eur stanovený v plánu z roku 2002 z titulu náhrady za veřejné služby představoval státní podporu, která byla protiprávní ve smyslu čl. 88 odst. 3 ES, ale slučitelná se společným trhem podle čl. 86 odst. 2 ES a čl. 87 odst. 3 písm. c) ES a že opatření plánu privatizace v roce 2006 nepředstavovala státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

II – Žaloba k Tribunálu a napadený rozsudek

17. Společnost Corsica Ferries navrhovala ve své žalobě k Tribunálu zrušení sporného rozhodnutí.

18. Napadeným rozsudkem Tribunál její žalobě částečně vyhověl. Ohledně tří opatření provázejících memorandum o porozumění ze dne 16. května 2006 a ohledně bilance restrukturalizace obsažené v plánu z roku 2002 Tribunál rozhodl, že:

- Komise se dopustila nesprávného právního posouzení a zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že schválení prodeje společnosti SNCM za zápornou cenu 158 milionů eur nepředstavuje podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES;
- Komise se dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že kapitálový vklad společnosti CGMF ve výši 8,75 milionu eur nepředstavoval podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES;
- Komise se dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že záloha poskytnutá společností SNCM společností CGMF ve výši 38,5 milionu eura nepředstavovala podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES;

12 — Úř. věst. L 24, s. 1.

13 — Úř. věst. 2006, C 303, s. 53.

— Komise platně nepodložila svou analýzu týkající se bilance restrukturalizace v konečné výši 15,81 milionu eur, a dopustila se tak zjevně nesprávného posouzení, když schválila tuto bilanci na základě čl. 87 odst. 1 ES.

19. Na základě těchto zjištění Tribunál zrušil čl. 1 druhý a třetí pododstavec sporného rozhodnutí.

III – Řízení před Soudním dvorem

20. Svým kasačním opravným prostředkem podaným Soudním dvorem dne 22. listopadu 2012 navrhla SNCM částečné zrušení napadeného rozsudku. Kasačním opravným prostředkem podaným Soudním dvorem dne 26. listopadu 2012 navrhla zrušení napadeného rozsudku Francouzská republika. Dne 28. února 2013 předložila Corsica Ferries kasační odpověď. Dne 6. listopadu 2013 se konalo jednání, na kterém SNCM, Francouzská republika a Corsica Ferries předložily svá ústní vyjádření.

21. Je třeba poznamenat, že Komise, jejíž rozhodnutí bylo Tribunálem částečně zrušeno, nenapadla rozsudek Tribunálu ani prostřednictvím kasačního opravného prostředku ani podpořením společnosti SNCM a Francouzské republiky ani prostřednictvím účasti na jednání před Soudním dvorem.

IV – Kasační opravný prostředek

22. Společnost SNCM a Francouzská republika vznáší čtyři důvody kasačních opravných prostředků týkající se každého ze čtyř opatření uvedených v bodě 18 tohoto stanoviska.

A – K prvnímu důvodu kasačních opravných prostředků, týkajícímu se prodeje společnosti SNCM za zápornou cenu

1. Sporné rozhodnutí

23. V bodech 259 až 348 odůvodnění sporného rozhodnutí se Komise domnívala, že pro určení, zda privatizace společnosti SNCM za zápornou prodejní cenu 158 milionů eur obsahovala prvky státní podpory, je třeba posoudit, zda by soukromý investor mohl za podobných podmínek provést tak velké kapitálové vklady v rámci prodeje společnosti SNCM, nebo by naopak zvolil její likvidaci.

24. Podle Komise se velké skupiny podniků v současné době při zavírání závodů nebo likvidaci dceřiných společností nemohou nezajímat o sociální důsledky způsobené takovým zavřením nebo zrušením. Doplnila, že nejčastěji provádí sociální plány, které mohou zahrnovat odstupná, která jdou často dále, než stanoví zákon a kolektivní smlouvy.

25. Komise se tedy domnívala, že za předpokladu likvidace společnosti SNCM by taková opatření byla přijata vedle těch vyplývajících ze zákonných požadavků s cílem nepoškodit pověst značky holdingu a jméno jeho konečného akcionáře, a sice francouzského státu.

26. Komise dále přezkoumala, zda náklady na odstupné, které jdou dále, než stanoví zákon a kolektivní smlouvy, přesahovaly zápornou cenu prodeje, a dospěla k závěru, že tomu tak nebylo. Na tomto základě Komise uznala, že volba prodat SNCM za zápornou cenu 158 milionů eur nepředstavovala státní podporu, jelikož byla v souladu s volbou, kterou by učinila soukromá skupina v tržním hospodářství, a to s ohledem na sociální náklady, které s sebou nese likvidace podniku.

2. Napadený rozsudek

27. Při přezkumu použití kritéria soukromého investora Tribunál připustil, že pro účely definice chování obezřetného soukromého investora je třeba rovněž zohlednit odpovědnost, kterou musí mít v sociálně tržním hospodářství ke všem na podniku zainteresovaným stranám, jakož i vývoj sociálního, ekonomického a environmentálního kontextu, v němž se jeho podnik rozvíjí¹⁴.

28. Z tohoto důvodu Tribunál připustil, že proplácení dodatečných odstupných soukromým investorem může představovat legitimní a vhodnou praxi s cílem podpořit klidný sociální dialog a zachovat dobrou pověst značky společnosti nebo skupiny společností¹⁵. Nicméně podle Tribunálu zohlednění nákladů jdoucích nad rámec zákonných a smluvních povinností bez jakékoliv hospodářské účelnosti, byť v dlouhodobém horizontu, musí být považováno za státní podporu¹⁶.

29. V tomto ohledu Tribunál vytýkal Komisi, že nedefinovala hospodářské činnosti francouzského státu, u kterých by případně bylo potřeba chránit dobrou pověst a vůči kterým by bylo třeba posoudit hospodářskou účelnost prodeje za zápornou cenu, který byl dohodnut v projednávaném případě¹⁷.

30. Bez takové definice měl Tribunál za to, že nemůže přezkoumat, jaká je z dlouhodobého hlediska hospodářská účelnost záporné ceny prodeje, kterou francouzský stát připustil, aby zabránil platbě dodatečných odstupných v případě likvidace. Tribunál tedy dospěl k závěru, že se Komise dopustila nesprávného právního posouzení¹⁸.

31. Navíc se Tribunál domníval, že Komise dostatečně neuvedla objektivní a ověřitelné skutečnosti pro účely prokázání toho, že platba dodatečných odstupných byla ustálenou praxí mezi soukromými podnikateli, a že neuvedla skutečnosti, které mohou prokázat přiměřenou pravděpodobnost realizace sociálních nákladů odůvodňujících vyplácení těchto odstupných¹⁹.

32. Než Tribunál vyhověl žalobnímu důvodu společnosti Corsica Ferries vycházejícímu z toho, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že schválení prodeje společnosti SNCM za zápornou cenu nepředstavovalo státní podporu²⁰, dospěl k závěru, že „[K]omise tedy nepřinesla důkaz, jenž by právně dostačujícím způsobem prokazoval, v čem zahrnutí značných nákladů dodatečného odstupného, jež mimochodem mohou představovat až desetinásobek samotných zákonných a smluvních povinností, jak vyplývá z bodu 277 odůvodnění napadeného rozhodnutí, bylo v projednávaném případě odůvodněno přiměřenou pravděpodobností, že z nich bude mít francouzský stát, dokonce i v dlouhodobém horizontu, nepřímý hmotný prospěch. Pokud je bez vyplacení dodatečného odstupného nemožné odstranit riziko určitých sociálních důsledků v jiných veřejných podnicích v případě likvidace společnosti SNCM, rozsah daných nepřímých sociálních nákladů ani pravděpodobnost jejich vzniku nebyly Komisi jakkoli rozebírány ani v jejích písemných odpovědích Tribunálu. Je tak třeba mít za to, že dlouhodobá hospodářská účelnost chování francouzského státu nebyla právně dostačujícím způsobem prokázána“²¹.

14 — Viz bod 82 napadeného rozsudku.

15 — Tamtéž (bod 83).

16 — Tamtéž (bod 84).

17 — Tamtéž (body 90 až 93).

18 — Tamtéž (bod 93 a 94).

19 — Tamtéž (body 95 až 108).

20 — Tamtéž (bod 109).

21 — Tamtéž (bod 108).

3. Analýza

a) K první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM

33. Společnost SNCM vytýká Tribunálu, že nezohlednil prostor pro uvážení, kterým disponuje Komise při použití kritéria soukromého investora v tržním hospodářství.

34. V bodech 86 a 87 napadeného rozsudku Tribunál připomněl, že v souvislosti s testem soukromého investora Komisi přísluší, aby zejména na zeměpisné a sektorové úrovni vymezila hospodářské aktivity státu, vůči nimž má být hodnocena z dlouhodobého hlediska hospodářská účelnost chování tohoto státu. Podle Tribunálu je tato analýza nezbytná, aby se na základě objektivních a ověřitelných skutečností určila existence dostatečně ustálené praxe mezi předem vymezenými referenčními soukromými investory, a stanovila existence přiměřené a dostatečně podložené pravděpodobnosti, že členský stát bude mít z předmětného chování nepřímý hmotný prospěch.

35. Společnost SNCM má za to, že tyto úvahy Tribunálu jdou nad analýzu případného zjevně nesprávného posouzení Komise a zpochybňují její hospodářské posouzení skutečností, které jí byly předloženy, jakož i kvalitu práce nezávislého odborníka jmenovaného Komisí. Podle společnosti SNCM narušuje napadený rozsudek institucionální rovnováhu v tom smyslu, že se Tribunál povýšil na odborníka v oblasti hospodářských a sociálních vztahů podniku.

36. Navrhují Soudnímu dvoru, aby zamítl první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM z následujících důvodů.

37. Je nepochybně třeba připomenout, že soudu Unie nepřísluší nahradit hospodářské posouzení Komise vlastním posouzením²². Jak totiž již Soudní dvůr rozhodl, „přezkum komplexních hospodářských hodnocení uskutečněných Komisí, který provádí soudy Unie, je přezkumem omezeným, jež se nutně omezuje na prověření, že byla dodržena procesní pravidla a pravidla týkající se odůvodnění, jakož i na přezkum věcné správnosti skutkových zjištění a neexistence zjevně nesprávného posouzení a zneužití pravomoci“²³.

38. Nicméně v rozporu s tvrzením společnosti SNCM Tribunál nenahradil hospodářské posouzení Komise vlastním posouzením, ale poukázal na mezery v jejích úvahách, a zejména ve způsobu, jakým je podložila, které zpochybnily řádné použití článku 87 ES Komisí.

39. Nesouhlasím ani s výtkou, podle které Tribunál nezohlednil skutečnost, že Komise jmenovala nezávislého odborníka a založila své rozhodnutí na jeho závěrech, čímž zpochybnil obsah práce tohoto odborníka. Jak uvádí Corsica Ferries, Tribunál nezpochybnil závěry odborníka, ale opět pouze vytknul Komisi to, že řádně nepodložila svou úvahu ani nevznesla na podporu svého závěru dostatečně objektivní a ověřitelné skutečnosti, které jí poskytla práce odborníka.

b) Ke druhé a čtvrté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM a k druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Francouzské republiky

40. První důvod kasačního opravného prostředku Francouzské republiky, a zejména první část tohoto důvodu pokládá otázku zohlednění dobré pověsti státu jakožto ekonomického globálního hráče v tržním hospodářství, na základě kterého se z pojmu „státní podpora“ vyloučí platba dodatečných odstupných. Jelikož tato otázka může vyvstat jen tehdy, když dotčená odstupná překračují částky

22 — Viz rozsudky ze dne 22. listopadu 2007, Španělsko v. Lenzing (C-525/04 P, Sb. rozh. s. I-9947, bod 57), a ze dne 2. září 2010, Komise v. Scott (C-290/07 P, Sb. rozh. s. I-7763, bod 66).

23 — Výše uvedený rozsudek Komise v. Scott (bod 66). Rovněž viz rozsudek ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další (C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Sb. rozh. s. I-9291, bod 163).

uložené zákonnými a smluvními povinnostmi a není možné prokázat, že tento typ plateb představuje ustálenou praxi v tržním hospodářství, zdá se mi logičtější zabývat se nejprve druhou částí prvního důvodu kasačního opravného prostředku Francouzské republiky, podle které se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že od Komise požadoval, aby prokázala, že platba dodatečných odstupných představuje dostatečně ustálenou, či dokonce neměnnou praxi mezi soukromými investory.

41. SNCM podobně vytýká Tribunálu, že pro výklad a použití kritéria soukromého investora zavedl v bodech 86 a 87 napadeného rozsudku „zcela soudcovský test“, který vyžaduje od Komise, aby provedla sektorovou nebo zeměpisnou analýzu [nadpis i)], prokázala dostatečně ustálenou praxi [nadpis ii)] a vyhověla příliš vysokému důkaznímu standardu pro prokázání existence nepřímého hmotného prospěchu [nadpis iii)].

i) K požadavku provedení zeměpisné nebo sektorové analýzy

42. V bodě 86 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že „v souvislosti s testem soukromého investora Komisi v rámci jejího širokého prostoru pro uvážení přísluší, aby zejména na zeměpisné a sektorové úrovni vymezila hospodářské aktivity státu, vůči nimž má být hodnocena z dlouhodobého hlediska hospodářská účelnost chování tohoto státu“²⁴.

43. Tribunál tedy Komisi vytýká, že neposkytla důkazy, které jsou nezbytné pro posouzení hospodářské účelnosti platby dodatečných odstupných.

44. Jak uvádí Corsica Ferries, použití příslovce „zejména“ ukazuje, že Tribunál nechal otevřenou možnost zohlednit jiné okolnosti, aniž omezil použití testu soukromého investora rámcem zeměpisné nebo sektorové analýzy.

45. Kromě toho nic v judikatuře nebrání Tribunálu poznamenat, že zeměpisná nebo sektorová analýza by mohla být užitečná pro posouzení hospodářské účelnosti chování státu z dlouhodobého hlediska. Navíc by tato analýza mohla vést k závěru, že hospodářské činnosti dotčeného státu pokrývají velmi širokou oblast a řadu odvětví. Mohla by být rovněž užitečná v rozsahu, v němž se mzdy a odstupné značně liší v závislosti na dotčených trzích nebo odvětvích.

46. Společnost SNCM se dovolává rozsudku Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise, ve kterém Soudní dvůr rozhodl, že „je třeba posoudit, zda by soukromý investor, který je svou velikostí srovnatelný se subjekty spravujícími veřejný sektor, mohl být za srovnatelných okolností motivován učinit kapitálové vklady ve stejné výši“²⁵.

47. Podle mého názoru má tato definice právě určit na základě velikosti typ soukromého investora, který by byl srovnatelný se státem, k jehož upřesnění může přispět analýza hospodářských činností státu „zejména na zeměpisné a sektorové úrovni“, jak naznačil Tribunál.

48. Druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM musí být rovněž zamítnuta v rozsahu, v němž uplatňuje porušení článku 295 ES, podle kterého se „tato smlouva nijak nedotýká úpravy vlastnictví, uplatňované v členských státech“. Společnost SNCM zastává názor, že zeměpisná a sektorová analýza uvedená Tribunálem v bodě 86 napadeného rozsudku nepřihlíží ke skutečnosti, že existují široce diversifikované soukromé holdingové společnosti, jejichž činnosti nejsou

24 — Zdůrazněno autorem tohoto stanoviska.

25 — Rozsudek ze dne 8. května 2003 (C-328/99 a C-399/00, Recueil, s. I-4035, bod 38).

omezeny na jedno odvětví nebo danou zeměpisnou zónu. Nechápu, jak by podobná zeměpisná a sektorová analýza hospodářských činností států, jakož i skutečnost, že některé soukromé holdingové společnosti nejsou omezeny na jedno odvětví nebo zeměpisnou zónu, mohla mít vliv na ochranu poskytnutou stávající úpravě vlastnictví v členských státech.

ii) K prokázání dostatečně ustálené praxe

49. V bodech 95 a 96 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že Komise „nepředložila dostatek objektivních a ověřitelných důkazů, které by byly s to prokázat, že by vyplácení dodatečného odstupného za propuštění bylo za podobných okolností mezi soukromými podniky ustálenou praxí“, a „spokojila se s tvrzením, že se vyplácení dodatečného odstupného za propuštění stalo [...] běžnou praxí mezi velkými skupinami podniků [...]“. Tribunál Komisi vytýkal, že v souvislosti s tímto tvrzením nepředložila žádný důkaz.

50. Společnost SNCM má za to, že touto kritikou úvahy Komise Tribunál zavedl nový požadavek, který jde nad to, co je nezbytné pro řádné použití testu soukromého investora a porušil článek 345 SFEU. Francouzská republika, jakož i SNCM se domnívají, že pro dosažení souladu s požadavky kritéria soukromého investora stačí prokázat, že jen jediný soukromý podnik zaplatil za podobných okolností dodatečná odstupná.

51. Nesouhlasím s touto kritikou napadeného rozsudku.

52. Připomínám, že platba dodatečných odstupných se musí analyzovat v rámci testu soukromého investora, aby se určilo, zda náklady na likvidaci společnosti SNCM přesahují náklady na prodej za zápornou cenu ve výši 158 milionů eur, jinými slovy, zda by soukromý investor na místě státu přistoupil k takovému prodeji.

53. Je tedy nezbytné určit, zda náklady na likvidaci zahrnují dotčená dodatečná odstupná. Tak by tomu bylo, pokud by se jednalo o odstupná stanovená zákonem nebo kolektivními smlouvami. Jelikož v projednávané věci dodatečná odstupná široce překračují tyto požadavky, může být z pohledu kritéria soukromého investora jediným důvodem pro jejich zohlednění při stanovení nákladů na likvidaci, může být jen skutečnost, že se jedná o dostatečně ustálenou praxi.

54. Společnost SNCM a Francouzská republika se domnívají, že možnost, že se jediný soukromý investor mohl rozhodnout zaplatit podobná dodatečná odstupná, nebo skutečnost, že je zaplatil, stačí pro jejich zahrnutí do výpočtu nákladů za likvidaci.

55. Tento přístup se mi zdá značně nedostatečný, zejména jestliže tato jediná možnost, kdy soukromý investor mohl přijmout toto rozhodnutí nebo jediná příležitost k jeho přijetí, se nalézá mezi vícero příklady soukromých investorů, kteří tak neučinili, protože by to prokazovalo, že kromě zcela výjimečných případů nemá zaplacení dodatečného odstupného žádnou hospodářskou účelnost.

56. Jak uvedla na jednání Corsica Ferries, důkaz existence ustálené praxe, běžné nebo neměnné na trhu, nepředstavuje v tomto kontextu nový nebo mimořádný požadavek. Komise sama uvedla v jednom ze svých sdělení v oblasti státních podpor, že státní prostředky představují podpory, pokud „nespadají pod vklad rizikového kapitálu *podle obvyklé praxe společností v tržním hospodářství*“²⁶. Terminologický rozdíl („obvyklá praxe“, „ustálená praxe“²⁷, „dostatečně ustálená praxe“²⁸, „běžná praxe“²⁹ nebo „ustálená praxe“³⁰) podle mě neprokazuje vznik nového důkazního požadavku v rozsudku Tribunálu.

57. Kromě toho v bodě 268 sporného rozhodnutí Komise tvrdí, že velké skupiny podniků „nejčastěji přistupují k sociálním plánům [...], které často jdou dále, než stanoví zákon a kolektivní smlouvy“. Slovo „nejčastěji“ se může vztahovat jen k ustálené praxi, jejíž existenci je zjevně třeba prokázat.

58. Soudu Unie však nepřísluší určit dostatečně ustálenou praxi, pokud neověruje, že byla dodržena procesní pravidla a pravidla týkající se odůvodnění, věcnou správnost skutkových zjištění, jakož i neexistenci zjevně nesprávného posouzení a zneužití pravomoci³¹, neboť toto přísluší Komisi, která je kromě toho implicitně pověřena úkolem prokázat, byť i jednoduchými tvrzeními, že se v daném případě jedná o ustálenou praxi na trhu³².

59. Přitom Tribunál konstatoval, že Komise v poznámce 135 sporného rozhodnutí poskytla jen jeden příklad z roku 1991, ve kterém ale nevystala otázka platby odstupných srovnatelných s těmi v projednávané věci, jakož i deset dalších případů sociálních plánů, které se vztahují, jak Komise připustila na jednání u Tribunálu, k restrukturalizacím, a nikoliv k likvidacím a navíc k nim došlo v odvětvích, která nemají nic do činění s námořní přepravou³³.

60. Tribunál tedy v těchto mezích rozhodl, že Komise tím, že se spokojila s tvrzením, „aniž v tomto ohledu předložila jakýkoli důkaz“³⁴, že platba dodatečných odstupných byla ustálenou praxí mezi soukromými investory, dostatečně nepodložila své rozhodnutí.

61. V této fázi je možné rovněž zamítnout čtvrtou část prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM, kterou SNCM vytýká Tribunálu, že nesplnil svou povinnost uvést odůvodnění tím, že nedefinoval pojmy „dostatečně ustálená praxe“ a „ustálená praxe“.

62. Kromě toho, že tyto výrazy jsou dostatečně jasné a odkazují na skutková posouzení, nebylo věcí Tribunálu je definovat, a to tím spíše že pro pochopení, že jeden nebo několik důkazů, které jsou navíc nepřesvědčivé, nemůže představovat „ustálenou praxi“ nebo „dostatečně ustálenou praxi“, není třeba dlouhého odůvodnění.

63. Podle mého názoru tedy Tribunál právem rozhodl, že Komise dostatečně neprokázala, že zaplacení dodatečných odstupných bylo dostatečně ustálenou praxí mezi soukromými investory.

26 — Sdělení Komise členským státům – Uplatňování článků 92 a 93 Smlouvy o ES a článku 5 směrnice Komise 80/723/EHS na veřejné podniky ve výrobním odvětví (Úř. věst. C 307, s. 3, bod 14).

27 — Bod 101 napadeného rozsudku.

28 — Tamtéž (bod 87).

29 — Tamtéž (bod 96).

30 — Tamtéž.

31 — Viz výše uvedený rozsudek Komise v. Scott (bod 66).

32 — Viz body 267 až 268 a 272 sporného rozhodnutí.

33 — Viz bod 97 napadeného rozsudku.

34 — Tamtéž (bod 96).

iii) K prokázání jednání, které bylo odůvodněno dostatečnou pravděpodobností dosažení nepřímého hmotného prospěchu

64. V bodě 101 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že při neexistenci ustálené praxe platby dodatečných odstupných, Komise rovněž neprokázala, že dotčená platba byla v případě Francouzské republiky motivována přiměřenou pravděpodobností dosažení z ní plynoucího nepřímého hmotného prospěchu, byť v dlouhodobém horizontu.

65. Společnost SNCM si stěžuje, že Tribunál tím, že tak rozhodl, uložil Komisi nadměrné důkazní břemeno, protože by musela přesně vyčíslit utrpěnou újmu v případě zhoršení dobré pověsti státu, ačkoliv se takové vyčíslení musí ze své povahy zakládat na těžko předvídatelných skutečnostech.

66. Tento výklad napadeného rozsudku není správný. V bodě 102 uvedeného rozsudku Tribunál rozhodl, že „Komise [...] v napadeném rozhodnutí nepředložila důkaz svědčící o konkrétní povaze utrpěné újmy, a zejména upřesňující, ve vztahu ke kterým zainteresovaným stranám (uživatelé, zákazníci, dodavatelé nebo zaměstnanci) by byla pověst značky společnosti CGMF a jména francouzského státu dotčena. Napadené rozhodnutí navíc neobsahuje žádný důkaz svědčící o tom, že se Komise pokusila vyčíslit utrpěnou újmu, újmu, jež ovšem musí být nutně srovnána s odhadovanými náklady dodatečného odstupného, jež odůvodňuje.“

67. Tribunál konstatoval, aniž hovořil o „přesném vyčíslení“, že „Komise se v bodech 270 a 271 odůvodnění [sporného] rozhodnutí spokojila s tvrzením, že by sociální napětí v rámci společnosti, podle ní prokázané sociálními konflikty, k nimž došlo v roce 2004, v případě likvidace společnosti SNCM vyústilo v sociální nepokoje schopné poškodit pověst její mateřské společnosti a jejího konečného akcionáře“³⁵.

68. Navíc na jednání před Tribunálem Komise připustila, že vůbec nezjišťovala přiměřenou pravděpodobnost realizace sociálních nákladů (například stávek) odůvodňujících vyplácení dodatečných odstupných³⁶. Zdá se mi tedy, že Tribunál nijak neuložil nepřiměřené důkazní břemeno a pouze konstatoval nedostatek odůvodnění rozhodnutí Komise v tomto bodě.

c) K první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Francouzské republiky

69. Jak jsem již uvedl v bodě 40 tohoto stanoviska, svým prvním důvodem kasačního opravného prostředku vytýká Francouzská republika Tribunálu, že porušil čl. 87 odst. 1 ES tím, že měl za to, že Komise nemohla v rámci kritéria obezřetného soukromého investora zohlednit riziko narušení dobré pověsti státu jakožto globálního hospodářského hráče v tržním hospodářství.

70. Konkrétně první částí tohoto důvodu Francouzská republika tvrdí, že v bodech 90, 93 a 94 napadeného rozsudku Tribunál ve skutečnosti popřel možnost členského státu zohlednit riziko narušení jeho dobrého jména jakožto globálního hospodářského hráče, možnost, kterou mu nicméně zjevně přiznal v bodě 85 svého rozsudku.

71. Francouzská republika zastává názor, že Komise měla právo zohlednit takové riziko při určení, zda platba dodatečných odstupných odpovídala vyhlídkám dlouhodobé výnosnosti a zda by byl obezřetný soukromý investor za podobných podmínek rovněž motivován zaplatit taková odstupná, aby chránil svou dobrou pověst.

35 — Tamtéž (bod 102).

36 — Tamtéž (bod 105).

72. Francouzská republika se domnívá, že platba dodatečných odstupných je nezbytná k ochraně dobré pověsti státu. Na podporu svého tvrzení odkazuje na riziko solidárních stávek, které by se rozšířily do celého veřejného sektoru, což by vedlo k paralyzování hospodářské činnosti podniků v tomto sektoru.

73. V tomto kontextu Francouzská republika tvrdí, že by šíření stávek vedlo k závažným hospodářským ztrátám státu. Odkazuje na náhlé přerušování smluvních vztahů mezi stávkujícími podniky a jejich dodavateli a zákazníky a na obtíže s placením a zásobováním, které by přinutilo neobchodní zákazníky veřejných podniků obrátit se na konkurenční soukromé podniky.

74. Francouzská republika má tedy za to, že zabránění těmto nepříznivým hospodářským důsledkům představuje nepřímý hmotný prospěch, který chtěl stát vyvodit ze zaplacení dodatečných odstupných.

75. Tuto analýzu nemohu přijmout.

76. Je třeba nejprve připomenout, že v bodě 83 svého rozsudku Tribunál uznal, že „je i členským státům umožněno v případě likvidace veřejného podniku poskytnout dodatečné odstupné, i když jejich povinnosti a priori nemohou přesahovat striktní zákonné a smluvní minimum“.

77. V bodě 84 napadeného rozsudku měl Tribunál nicméně za to, že neodpovídají-li platby tohoto typu, které jdou nad rámec zákonných a smluvních povinností, jakékoli ekonomické logice, musí být považovány za státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, přičemž v bodě 85 téhož rozsudku doplnil, že aby tyto platby nebyly považovány za státní podporu, nemůže stačit souhrnně odkázat na pověst členského státu jakožto globálního hospodářského hráče.

78. V témže bodě 85 Tribunál rozhodl, že bez výjimečných okolností a obzvláště přesvědčivého odůvodnění nemůže ochrana dobré pověsti státu jako globálního hospodářského hráče představovat dostatečný důvod pro prokázání ekonomické logiky převzetí dodatečných nákladů, jako je dodatečné odstupné, nahlížené v dlouhodobém horizontu.

79. Tedy v rozporu s tvrzením Francouzské republiky, i když Tribunál vyžaduje existenci „výjimečných okolností a obzvláště přesvědčivého odůvodnění“³⁷, zásadně nevyločil zohlednění dobrého jména státu jako globálního hospodářského hráče v takovém skutkovém a právním kontextu, jaký je v projednávané věci. Zdá se mi, že tento názor Tribunálu je slučitelný s judikaturou Soudního dvora.

80. Nejprve je třeba poznamenat, že judikatura k dobrému jménu státu jakožto hospodářského hráče je omezená. První rozsudek k tomuto bodu, který navíc Komise uvádí ve sporném rozhodnutí³⁸, je rozsudek Itálie v. Komise, ve kterém Soudní dvůr souhlasil s tím, že rozhodnutí nést ztráty „[může] být [motivováno] nejen možností z nich vyvodit nepřímý hmotný prospěch, ale rovněž dalšími starostmi, jako je starost o zachování dobré pověsti značky skupiny nebo o přesměrování její činnosti“³⁹.

81. Nicméně Soudní dvůr toto konstatoval v souvislosti se soukromým investorem, který chce „zajistit přežití podniku, který je v přechodných obtížích“ nebo umožnit ukončení činnosti [dceřiné společnosti] za nejlepších podmínek“⁴⁰.

37 — Viz bod 85 napadeného rozsudku.

38 — Viz bod 137 sporného rozhodnutí.

39 — Rozsudek ze dne 21. března 1991 (C-303/88, Recueil, s. I-1433, bod 21).

40 — Tamtéž.

82. Na základě této analýzy Soudní dvůr dospěl k závěru, že „jestliže kapitálové vklady [...] nepřihlíží k jakékoliv vyhlídce výnosnosti, byť v dlouhodobém horizontu, musí být takové vklady považovány za [státní] podporu“⁴¹. Ve skutečnosti se podle Soudního dvora v uvedené věci „vyrovnání ztrát uskutečnilo za podmínek, které by byly nepřijatelné pro soukromého investora pracujícího za normálních tržních podmínek a že žádný soukromý investor, dokonce ani průmyslová holdingová společnost, by nezohlednil starosti, které měla italská a španělská vláda“⁴², a sice sociální nebo regionální úvahy⁴³ stejného typu, jaký uvádí v této věci Francouzská republika.

83. Dobrá pověst státu byla podruhé uplatněna v kontextu kritéria soukromého investora španělskou vládou v rozsudku Španělsko v. Komise⁴⁴. Španělská vláda se snažila odůvodnit kapitálovou injekci do státní společnosti Hytasa, vlastněné prostřednictvím Patrimonio del Estado, přičemž vysvětlila, že „snaha uchovat dobrou pověst skupiny představovala legitimní zájem. Pověst Patrimonio del Estado by utrpěla vážnou újmu, pokud by ukončila své činnosti v oblasti s takovou vysokou mírou nezaměstnanosti a za tak složitých sociálních podmínek. Jakákoliv soukromá společnost v téže situaci jako Patrimonio del Estado by byla rovněž citlivá na tlaky vykonávané odborovými nebo politickými kruhy“⁴⁵.

84. V této věci poznamenal generální advokát Jacobs, v odpovědi na argument španělské vlády, podle kterého její chování bylo chováním soukromého investora, protože alternativa, a sice likvidace společnosti Hytasa, by byla pro stát nákladnější, že „je třeba rozlišovat mezi povinnostmi, které Patrimonio del Estado [musel] nést jako vlastník akciového kapitálu společnosti Hytasa a povinnostmi, které [příslušely] španělskému státu jako poskytovateli dávek sociálního zabezpečení a příspěvků v nezaměstnanosti“⁴⁶. Podle generálního advokáta „tento posledně uvedený druh povinnosti nelze zohlednit při použití kritéria soukromého investora“⁴⁷.

85. Považoval tedy za zcela irelevantní argument, podle kterého kapitálový vklad do společnosti Hytasa byl odůvodněn ochranou dobré pověsti Patrimonio del Estado. Na tomto základě dospěl k závěru, že „není přesvědčivé, aby holdingová společnost patřící státu měla takovou starost, že úpadek jednoho z jejích podniků naruší její pověst na veřejnosti, že by byla jen z tohoto důvodu ochotna poskytnout enormní částky peněz soukromé společnosti, aby jí motivovala k převzetí uvedeného podniku“⁴⁸.

86. Soudní dvůr dospěl ke stejnému závěru jako generální advokát Jacobs, když jako on pochyboval o hospodářské racionalitě takového chování státu⁴⁹.

87. Koncept dobré pověsti státu se znovu objevil v judikatuře Soudního dvora v rámci žádosti o odklad vykonatelnosti rozhodnutí Komise o státní podpoře poskytnuté Spolkovou zemí Bavorsko německému podniku, který ze 45 % vlastnila⁵⁰. Spolková země Bavorsko mu poskytla půjčky, které byly návratné jen tehdy, pokud podnik dosáhl v předchozím roce zisky⁵¹. Německá vláda se snažila odůvodnit toto chování, když uvedla, že „[l]ikvidace podniku by totiž vedla k dodatečným nákladům pro Spolkovou zemi, rovněž by významně narušila její dobrou pověst jako podnikatele a zabránila by synergickým účinkům, které měly vyplynout z reorganizace celé skupiny“⁵².

41 — Tamtéž (bod 22).

42 — Tamtéž (bod 24).

43 — Tamtéž (bod 18).

44 — Rozsudek ze dne 14. září 1994 (C-278/92 až C-280/92, Recueil, s. I-4103).

45 — Bod 24 stanoviska generálního advokáta Jacobse ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Španělsko v. Komise.

46 — Tamtéž (bod 29).

47 — Tamtéž.

48 — Tamtéž (bod 30).

49 — Výše uvedený rozsudek Španělsko v. Komise (body 25 a 26).

50 — V tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 3. května 1996, Německo v. Komise (C-399/95 R, Recueil, s. I-2441).

51 — Tamtéž (bod 14).

52 — Tamtéž (bod 32).

88. Ve svém usnesení předseda Soudního dvora zamítl žádost o předběžné opatření podanou Spolkovou republikou Německo, přičemž mimo jiné rozhodl, že „v mezích první analýzy nemohou vznesené obecné úvahy týkající se zejména ochrany dobré pověsti Spolkové země a reorganizace jejích činností postačovat k prokázání zjevného pochybení Komise“⁵³. Předtím k analýze kritéria soukromého investora ze strany Komise uvedl, že se nezdá, že by „žalobkyně a vedlejší účastnice řízení vznes[ly] konkrétní dostatečně významné důkazy na podporu tvrzení, podle kterého Spolková země Bavorsko mohla právem očekávat, že půjčka bude navrácena“⁵⁴.

89. Při jednání u Tribunálu německá vláda zopakovala svůj argument zakládající se na dobré pověsti státu⁵⁵. Tribunál rozhodl, že žalobkyně neprokázaly „[...] v čem spočívá dobrá pověst Spolkové země Bavorsko jakožto soukromého podnikatele v [dotčeném průmyslovém odvětví, v projednávané věci v] ocelářském odvětví, ani v čem by úpadek [dotčeného podniku] mohl tuto pověst poškodit“⁵⁶. Tribunál tedy dospěl k závěru, že „není věrohodné, že by Spolková země Bavorsko byla nucena zaplatit velkou peněžitou částku soukromému podniku [...], aby ho motivovala k převzetí [dotčeného podniku], a tak zabránila tomu, že úpadek tohoto podniku závažně poškodí dobrou pověst Spolkové země Bavorsko“⁵⁷.

90. Kasační opravný prostředek podaný proti tomuto rozsudku Tribunálu byl zamítnut usnesením Soudního dvora, aniž se Soudní dvůr vyjádřil k relevantnosti dobré pověsti státu⁵⁸.

91. Vzhledem k výše uvedenému se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že dospěl k závěru, že „ochrana dobré pověsti členského státu jakožto globálního investora v tržním hospodářství nemůže bez výjimečných okolností a obzvláště přesvědčivého odůvodnění představovat dostatečný důvod pro prokázání ekonomické logiky převzetí dodatečných nákladů, jako je dodatečné odstupné, nahlížené v dlouhodobém horizontu“⁵⁹ a že tento argument dobré pověsti státu se v každém případě netýkal zastřešovací společnosti CGME, která nemá v odvětví námořní přepravy žádná jiná aktiva⁶⁰.

92. V zásadě nevylučuji možnost poskytnutí důkazu vyžadovanou Tribunálem, nicméně uvádím, že se mi zdá značně nepravděpodobné, že argumenty vznesené dosud státy v souvislosti s jejich dobrou pověstí jakožto globálních investorů v tržním hospodářství by mohly někdy s ohledem na kritérium soukromého investora zabránit tomu, aby jejich rozhodnutí byla kvalifikována jako státní podpory.

93. Toto kritérium minimálně vyžaduje, aby existovaly vyhlídky na výnosnost rekapitalizačních opatření a vrácení půjčených částek, byť v dlouhodobém horizontu. Jak Soudní dvůr uvedl v bodě 26 svého výše uvedeného rozsudku Španělsko v. Komise, „soukromý investor uplatňující globální nebo odvětvovou strukturální politiku a řídící se dlouhodobými perspektivami výnosnosti by si nemohl rozumně dovolit, aby po letech neustálých ztrát přistoupil ke kapitálovému vkladu, který se z ekonomického hlediska jeví jako nákladnější než likvidace aktiv, a je k tomu spojen s prodejem podniku, čímž přichází o veškerou naději na zisk, a to i z dlouhodobého hlediska“. To znamená, že „jestliže kapitálové vklady veřejného investora postrádají i v dlouhodobém horizontu jakýkoliv výhled na výnosnost, pak musí být takové vklady považovány za podporu“⁶¹.

53 — Tamtéž (bod 70).

54 — Tamtéž (bod 66).

55 — Viz rozsudek ze dne 21. ledna 1999, Neue Maxhütte Stahlwerke a Lech-Stahlwerke v. Komise (T-129/95, T-2/96 et T-97/96, Recueil, s. II-17, bod 122).

56 — Tamtéž (bod 126).

57 — Tamtéž (bod 127).

58 — Viz usnesení ze dne 25. ledna 2001, Lech-Stahlwerke v. Komise (C-111/99 P, Recueil, s. I-727).

59 — Bod 85 napadeného rozsudku.

60 — Tamtéž (bod 91).

61 — Výše uvedený rozsudek Itálie v. Komise (bod 22).

94. Přitom starosti uvedené členskými státy s ohledem na jejich dobrou pověst jako globálních investorů v tržním hospodářství, ať už jsou z jiných hledisek jakkoliv ušlechtilé, jsou velmi vzdálené od starostí soukromého investora, a to ať už se jedná o „politické náklady“ (vedle hospodářských a sociálních nákladů) uzavření podniku⁶², „tlaky vykonávané odborovými nebo politickými kruhy“⁶³, to, že se podnik v nesnázích nachází „v sociálně krizové oblasti“⁶⁴, nebo jako v projednávané věci o riziko solidárních stávek, které by se rozšířily do celého veřejného sektoru⁶⁵. V těchto úvahách chybí jakékoliv vyhlídky na výnosnost podniku, který je příjemcem státního opatření, byť v dlouhodobém horizontu.

95. Navíc naprosto souhlasím s Tribunálem, když rozhodl, že „[u]žitečný účinek [unijních] pravidel by byl značně snížen, kdyby se přijala argumentace, [...] podle které jakákoliv státní účast v podniku umožňuje, prostřednictvím odkazu na pověst dotčeného veřejného orgánu a na jeho další kapitálové účasti, neomezené kapitálové vklady z veřejných prostředků, aniž by byly tyto vklady považovány za státní podporu“⁶⁶.

96. Navrhuji tedy Soudnímu dvoru, aby zamítl první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku Francouzské republiky.

d) K třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM

97. SNCM vytýká Tribunálu, že zkreslil sporné rozhodnutí tím, že se v bodě 93 svého rozsudku domníval, že Komise právně dostačujícím způsobem nedefinovala hospodářské aktivity státu, ve vztahu ke kterým bylo třeba hodnotit hospodářskou účelnost prodeje za zápornou cenu.

98. Není překvapivé, že SNCM uvádí tento argument, protože pro ni odkaz na dobrou pověst státu, chápanou se zahrnutím všech hospodářských činností státu, postačuje k podložení sporného rozhodnutí.

99. Uvedl jsem v odpovědi na první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku, že tak tomu není. Tribunál se tedy nedopustil zkreslení sporného rozhodnutí, když konstatoval, že tvrzení a zevšeobecnování bez důkazů nemohou být považována za dostatečné odůvodnění.

62 — Výše uvedený rozsudek Španělsko v. Komise (bod 24).

63 — Bod 24 stanoviska generálního advokáta Jacobse ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek Španělsko v. Komise.

64 — Výše uvedený rozsudek Neue Maxhütte Stahlwerke a Lech-Stahlwerke v. Komise (bod 122).

65 — Viz body 58 až 61 kasačního opravného prostředku Francouzské republiky.

66 — Výše uvedený rozsudek Neue Maxhütte Stahlwerke a Lech-Stahlwerke v. Komise (bod 125). V tomtéž smyslu viz bod 85 *in fine* napadeného rozsudku.

B – *Ke druhému důvodu kasačních opravných prostředků, týkajícímu se kapitálového vkladu společnosti CGMF ve výši 8,75 milionu eur*

1. Sporné rozhodnutí

100. V bodech 355 až 360 odůvodnění sporného rozhodnutí se Komise domnívala, že jelikož byl vklad soukromých nabyvatelů ve výši 26,25 milionu eur významný a souběžný, může být rovnou vyloučena povaha podpory u kapitálového vkladu společnosti CGMF. V bodech 361 až 365 odůvodnění sporného rozhodnutí tak Komise konstatovala, že pevná míra výnosnosti stanovená ve výši 10 % představovala přiměřené zhodnocení investovaného kapitálu a že existence rozvazovací doložky prodeje⁶⁷ nemůže zpochybnit rovné zacházení. Dospěla tedy k závěru, že kapitálový vklad společnosti CGMF ve výši 8,75 milionu eur nepředstavoval státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

101. Pokud jde o pevnou míru výnosnosti ve výši 10 %, Komise přezkoumala otázku, zda by tato výnosnost účasti společnosti CGMF byla přijatelná pro hypotetického soukromého investora. Měla za to, že jelikož tato pevná míra výnosnosti zbavuje CGMF všech rizik spojených s prováděním podnikatelského plánu, je tato výnosnost investovaného kapitálu v dlouhodobém horizontu odpovídající. Znalec Komise dále dospěl k závěru, že z hlediska rizik se tento kapitálový vklad spíše podobá dluhopisu s pevnou úrokovou mírou než investici do akcií.

102. Pokud jde o rozvazovací doložku prodeje obsaženou ve smlouvě o prodeji společnosti SNCM, Komise akceptovala, že existence této doložky nemůže zpochybnit zásadu rovného zacházení s investory. Podle Komise se totiž tato doložka týkala úplného prodeje společnosti SNCM soukromým nabyvatelům, a nikoliv souběžné investice soukromých nabyvatelů a státu do privatizované SNCM.

2. Napadený rozsudek

103. Tribunál nejprve poznamenal, že Komise uznala v odpovědi na jednu z jeho otázek, že souběžnost veřejné a soukromé investice nemůže být sama o sobě i při existenci významných soukromých investic dostačující k učinění závěru o neexistenci podpory ve smyslu Smlouvy, když nebyly vzaty v úvahu ostatní relevantní skutkové a právní okolnosti.

104. Dále přezkoumal, zda Komise zohlednila všechny relevantní skutečnosti, konkrétně otázku výnosů a dopadu rozvazovací doložky při svém posouzení srovnatelnosti investičních podmínek souběžných kapitálových vkladů. Dospěl k závěru, že tomu tak nebylo⁶⁸.

105. V bodě 124 napadeného rozsudku se Tribunál domníval, že Komise nemohla při posuzování rovného zacházení opomenout provedení podrobné analýzy dopadu rozdílů výnosu z účasti společnosti CGMF a z účastí soukromých nabyvatelů.

106. Pokud jde o rozvazovací doložku, Tribunál v bodě 130 napadeného rozsudku rozhodl, že tato doložka je v případě výskytu některé z událostí vedoucích k její realizaci přinejmenším schopna odstranit veškeré riziko soukromých nabyvatelů, a má tedy skutečnou finanční hodnotu. Tato doložka je schopna změnit rizikové profily kapitálových vkladů soukromých nabyvatelů a společnosti CGMF, a zpochybnit tak srovnatelnost investičních podmínek. Za těchto okolností Komise podle něj nemohla opominout ani provedení podrobné analýzy ekonomického dopadu rozvazovací doložky prodeje.

67 — Oddíl III. 5 memoranda o porozumění ze dne 16. května 2006 se týká rozvazovací doložky prodeje, která může být využita souběžně novými nabyvateli v případě jedné z následujících událostí: i) nepřidělení smlouvy o pověření veřejnou službou námořní dopravy na Korsiku pro období od 1. ledna 2007 nebo ii) oznámení rozhodnutí Komise, které prohlašuje všechny částky vložené francouzským státem do společnosti SNCM nebo jejich část za státní podporu v rozporu s unijním právem, francouzské vládě.

68 — Body 120 až 131 napadeného rozsudku.

3. Analýza

107. Společnost SNCM má za to, že Tribunál tím, že rozhodl, že Komise nezohlednila všechny relevantní okolnosti, zkreslil sporné rozhodnutí. Podle SNCM měla Komise za to, že pevný výnos ve výši 10 % kapitálové investice státu do společnosti SNCM představoval pro soukromého investora odpovídající výnosnost investovaného kapitálu z dlouhodobého hlediska. SNCM se domnívá, že pevný výnos na zvláště vysoké úrovni je tedy pro tento typ investic zajištěn, což prokazuje, že míra výnosnosti ve výši 10 % by byla pro hypotetického soukromého investora přijatelná. V případě použití rozvazovací doložky, což by se zpětnou účinností zrušilo smlouvu o prodeji, by byla státní investice zrušena, a výnos by byl tedy nulový, což podle SNCM prokazuje, že dopad rozvazovací doložky byl neutrální a nevyžadoval důkladnou analýzu ze strany Komise.

108. Pokud jde o existenci samotné rozvazovací doložky, SNCM a Francouzská republika se domnívají, že při nabytí společnosti SNCM nabyli soukromí nabyvatelé záruku, že budou moci získat zpět jejich kapitálový vklad v případě, že nastane jedna z událostí umožňujících provedení této rozvazovací doložky. Rozvazovací doložka podle nich nezpochybně rovnováhu investičních podmínek pozdějších kapitálových investic soukromých nabyvatelů a francouzského státu.

109. Podle mého názoru neměl Tribunál v bodě 131 napadeného rozsudku dospět k závěru, že Komise ve svém hodnocení srovnatelnosti investičních podmínek souběžných soukromých a veřejných kapitálových vkladů nezohlednila všechny relevantní skutečnosti, zejména výnosy, ani *a fortiori* kvalifikovat toto opomenutí jako nesprávné posouzení.

110. Nicméně jeho závěr, že vyhoví výtce zpochybnující opodstatněnost analýzy Komise, která potvrzuje dodržení zásady rovného zacházení se soukromými nabyvateli a společností CGMF, zůstává opodstatněný z jiných právních důvodů⁶⁹.

111. I když totiž Komise ve svém rozhodnutí evokovala otázku pevného výnosu a vlivu rozvazovací doložky prodeje, odůvodnění jejich závěrů ohledně těchto dvou bodů neumožňuje považovat je za dostatečně prokázané.

112. K otázce výnosů se Komise v bodech 361 až 363 odůvodnění sporného rozhodnutí domnívala, že pevná míra výnosnosti byla taková, že by se soukromý investor za těchto podmínek podílel na kapitálových vkladech ve prospěch společnosti SNCM. Podle Komise skutečnost, že rozvazovací doložka může být uplatněna jen soukromými nabyvateli, neporušuje zásadu rovného zacházení mezi veřejným investorem a soukromými investory.

113. Tento závěr mohl Tribunál zpochybnit z důvodu nedostatečného odůvodnění, když poznamenal, že na rozdíl od francouzského státu není výnos kapitálového vkladu soukromých nabyvatelů stanoven memorandem o porozumění a že „pevně stanovená úroková sazba [francouzského státu] není jistá, neboť v případě uplatnění rozvazovací doložky prodeje [...] přestane být pevný výnos vyplácen“⁷⁰. Tribunál tak poukázal na nepoměr ve vztahu ke kapitálovým vkladům soukromých nabyvatelů, za který podle něj spočívá protiplnění v „tíživých závazcích francouzského státu různých forem“⁷¹.

69 — Viz rozsudky ze dne 9. června 1992, *Lestelle v. Komise* (C-30/91 P, Recueil, s. I-3755, bod 28); ze dne 15. prosince 1994, *Finsider v. Komise* (C-320/92 P, Recueil, s. I-5697, bod 37); ze dne 12. listopadu 1996, *Ojha v. Komise* (C-294/95 P, Recueil, s. I-5863, bod 52), a ze dne 13. července 2000, *Salzgitter v. Komise* (C-210/98 P, Recueil, s. I-5843, bod 58).

70 — Bod 124 napadeného rozsudku.

71 — Tamtéž (bod 125).

114. K otázce rozvazovací doložky Tribunál uvádí nedostatek odůvodnění sporného rozhodnutí, „které pouze konstatuje, že se nemohla zpochybnit rovnost zacházení se souběžnými investory, ale neobsahuje žádný rozbor ekonomického rázu“⁷². Úvaha Komise je nahuštěna na čtyřech řádcích bodu 364 odůvodnění sporného rozhodnutí, kde Komise bez dalšího konstatuje, že se dotčená doložka „týká úplného prodeje společnosti SNCM soukromým nabyvatelům, a ne souběžného investování (35 milionů eur) ze strany soukromých nabyvatelů (26,25 milionu eur) a státu (8,75 milionu eur) do privatizované společnosti SNCM“.

115. Zastávám tedy názor, že skutečnost, že Tribunál vyhověl dotčené výtce, je opodstatněná nedostatkem odůvodnění, jelikož Komise nepodložila nebo dostatečně nepodložila své rozhodnutí o rovném zacházení s veřejnými a soukromými investory do společnosti SNCM.

C – Ke třetímu důvodu kasačních opravných prostředků, týkajícímu se zálohy na běžný účet poskytnuté společnosti CGMF ve výši 38,5 milionu eur ve prospěch propouštěných zaměstnanců společnosti SNCM

1. Sporné rozhodnutí

116. V bodech 366 až 379 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise konstatovala, že opatření zahrnující podporu pro jednotlivce ve výši 38,5 milionu eur uložených na vázaném účtu, která přesahují náhrady stanovené sociální legislativou a použitelnými kolektivními smlouvami, by se prováděla v případě nového plánu na snížení počtu zaměstnanců, o kterém by rozhodli soukromí nabyvatelé a který by neodpovídal snížení počtu zaměstnanců předpokládaných v plánu z roku 2002.

117. Tyto podpory mohou být podle Komise vyplaceny pouze jednotlivcům, jejichž pracovní poměr ke společnosti SNCM byl předtím rozvázán. Tato opatření by tedy nepředstavovala náklady vyplývající z běžného uplatnění sociální legislativy aplikovatelné při rozvázání pracovního poměru. Komise dospěla k závěru, že tyto podpory pro jednotlivce poskytované státem jakožto veřejnoprávním subjektem, a nikoli státem akcionářem tedy spadaly do sociální politiky členských států, a z tohoto důvodu nepředstavovaly podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

2. Napadený rozsudek

118. V bodech 142 až 147 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že sporné rozhodnutí bylo stíženo zjevně nesprávným posouzením v rozsahu, v němž Komise správně neurčila povahu a účinky existence vázaného účtu.

119. Tribunál se zaprvé domníval, že skutečnost, že dotčené opatření nevyplývá z čistě právních a smluvních opatření, nemůže sama o sobě vyloučit, že toto opatření je státní podporou. Zadruhé měl za to, že existence vázaného účtu mohla zaměstnance společnosti SNCM motivovat k tomu, aby odešli z podniku, aniž jednali o podmínkách svého odchodu, zejména o poskytnutí případných dodatečných odstupných, což pro SNCM představuje podle Tribunálu nepřímou ekonomickou výhodu.

3. Analýza

120. Společnost SNCM vytýká Tribunálu, že zkreslil sporné rozhodnutí tím, že měl za to, že Komise tvrdila, že skutečnost, že dotčené opatření nevyplývá z čistě právních a smluvních opatření, může sama o sobě vyloučit, že toto opatření je státní podporou. SNCM se tak domnívá, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že zasáhl do prostoru, kterým Komise disponuje při posouzení

72 — Tamtéž (bod 127).

komplexních hospodářských situací. Společnost SNCM a Francouzská republika konečně Tribunálu vytýkají, že svůj rozsudek neodůvodnil, protože kvalifikoval dotčené opatření jako státní podporu, aniž podpůrně ověřil, zda toto opatření odpovídá testu obezřetného soukromého investora, či nikoliv, jak Komise nicméně tvrdila v bodě 378 odůvodnění sporného rozhodnutí.

121. Navrhuji Soudnímu dvoru, aby zamítl třetí důvod kasačního opravného prostředku z následujících důvodů.

a) K první části třetího důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM

122. Pokud jde o argument společnosti SNCM vycházející z údajného zkreslení rozhodnutí Komise, domnívám se, že v bodě 143 napadeného rozsudku Tribunál správně pochopil stanovisko Komise, podle kterého se musí ověřit, aby bylo možné vyloučit povahu dotčeného opatření jako státní podpory, „že opatření nesnižuje náklady společnosti SNCM na běžný provoz, tedy náklady vyplývající z běžného uplatňování sociálních právních předpisů použitelných na toto odvětví v rámci vypovězení pracovní smlouvy“⁷³.

123. Úvaha Komise, tak jak je uvedena v bodech 371 až 377 odůvodnění sporného rozhodnutí, má prokázat, že dotčené opatření vyplývá z povinností, které jsou nad náhrady stanovené sociální legislativou a použitelnými kolektivními smlouvami. Je tak jasné, zejména s ohledem na bod 377 odůvodnění sporného rozhodnutí, že Komise zastávala názor, že skutečnost, že dotčené opatření nevyplývá z čistě právních a smluvních povinností, může vyloučit jeho povahu státní podpory.

124. Zastávám tedy názor, že Tribunál nezakreslil rozhodnutí Komise ve smyslu, který naznačuje třetí důvod kasačního opravného prostředku.

b) Ke druhé části třetího důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM

125. Společnost SNCM tvrdí, že v bodě 144 napadeného rozsudku se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když zasáhl do prostoru, kterým Komise disponuje při posouzení komplexních hospodářských situací.

126. V tomto bodě Tribunál konstatuje, že „existence vázaného účtu může být podnětem pro zaměstnance společnosti SNCM, aby podnik opustili nebo alespoň aby ho opustili bez jednání o podmínkách odchodu, zejména pokud se jedná o případné poskytnutí dodatečného odstupného [...], v každém případě by tedy ke vzniku nepřímé ekonomické výhody pro společnost SNCM došlo.“

127. Otázka, zda vázaný účet může být podnětem pro zaměstnance společnosti SNCM, aby ji opustili bez jednání o podmínkách odchodu, a zda vytváří nepřímou ekonomickou výhodu společnosti SNCM se zjevně týká konstatování skutkového stavu, které nespadá do pravomoci Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku.

128. Druhá část třetího důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM je tedy nepřípustná a musí být zamítnuta.

73 — Bod 371 odůvodnění sporného rozhodnutí.

c) Ke třetí části třetího důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM a třetímu důvodu kasačního opravného prostředku Francouzské republiky

129. Podle společnosti SNCM a Francouzské republiky Tribunál neodůvodnil své rozhodnutí v rozsahu, v němž kvalifikoval dotčené opatření jako státní podporu, aniž podpůrně ověřil, zda toto opatření odpovídá testu obezřetného soukromého investora, či nikoliv.

130. Podstatou tohoto argumentu je tvrzení, že i kdyby existence vázaného účtu vedla ke snížení nákladů společnosti SNCM, toto opatření může být vyňato díky použití kritéria soukromého investora.

131. Společnost SNCM a Francouzská republika mají za to (stejně jako Komise v bodě 378 odůvodnění sporného rozhodnutí), že i kdyby se hodnota vázaného účtu, a sice 38,5 milionu eur, přičetla k záporné prodejní ceně 158 milionů eur, celková prodejní cena, a sice 196,5 milionu eur, by byla stále nižší než náklady na likvidaci. To prokazuje, že soukromý investor by rovněž přijal toto opatření, které tedy nepředstavuje státní podporu.

132. Přitom z bodu 70 odůvodnění rozhodnutí a z poznámky 66 jasně vyplývá, že vázaný účet byl zaveden k zaplacení dodatečných odstupných. V rámci mé analýzy prvního důvodu jsem se již vyjádřil k použití kritéria soukromého investora na tento druh náhrad.

133. Z důvodů uvedených v bodech 51 až 63 a 79 až 96 tohoto stanoviska mám za to, že Komise dostatečně nepodložila svůj názor, že soukromý investor by za srovnatelných okolností zaplatil podobná dodatečná odstupná ani *a fortiori* přičetl hodnotu vázaného účtu ke kupní ceně.

134. Společnost SNCM rovněž uvádí, že Tribunál nijak nepodložil nebo neodůvodnil svou analýzu vázaného účtu shrnutou v bodě 144 napadeného rozsudku. Podle mého názoru důvody, pro které měl Tribunál za to, že vázaný účet poskytuje společnosti SNCM nepřímou ekonomickou výhodu, jasně vyplývají z jeho úvah.

135. Jak uvádí Corsica Ferries, Tribunál v bodě 137 napadeného rozsudku přijal stejné stanovisko jako Komise, a sice skutečnost, že „z pojmu podpora nutně nevyplývá převzetí právní povinnosti, ale spíše skutečnost, že jsou sníženy náklady, jež normálně zatěžují rozpočet podniku“. Tak by tomu bylo u společnosti SNCM v případě nového snížení zaměstnanců.

136. Toto vyplývá ještě jasněji z bodů 374 a 375 odůvodnění sporného rozhodnutí, kde Komise uznala, že zřízení vázaného účtu vedlo k tomu, že stát nesl dodatečné náklady odstupného zaměstnancům, kteří by byli propuštěni, jakmile by společnost SNCM byla prodána soukromým nabyvatelům.

137. Mám tedy za to, že Tribunál své rozhodnutí v tomto ohledu dostatečně odůvodnil, a uzavírám, že třetí část třetího důvodu kasačního opravného prostředku společnosti SNCM, jakož i třetí důvod kasačního opravného prostředku Francouzské republiky musí být zamítnuty.

D – *Ke čtvrtému důvodu kasačních opravných prostředků, který se týká bilance restrukturalizace v konečné výši 15,81 milionu eur*

1. Sporné rozhodnutí

138. V bodě 434 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise rozhodla, že státní podpora ve formě kapitálového vkladu ve výši 15,81 milionu eur⁷⁴ je slučitelná s čl. 87 odst. 3 písm. c) ES.

74 — Viz poznámku 6 tohoto stanoviska.

2. Napadený rozsudek

139. V bodě 149 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že analýza Komise této bilance restrukturalizace byla založena na předpokladu, že plán privatizace z roku 2006 byl prostý prvků státní podpory. V bodech 152 a 153 tohoto rozsudku dospěl Tribunál k závěru, že jelikož se Komise dopustila nesprávného právního posouzení a zjevně nesprávného hodnocení, které mohou tento předpoklad zpochybnit, není analýza Komise týkající se bilance restrukturalizace náležitě podložena.

3. Analýza

140. Společnost SNCM a Francouzská republika uznávají, že úspěch čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku závisí na rozhodnutí Soudního dvora, zda přijme či nepřijme důvody vznesené v rámci těchto kasačních opravných prostředků.

141. S ohledem na mou výše uvedenou analýzu a návrh učiněný Soudnímu dvoru, aby zamítl první tři důvody kasačního opravného prostředku společnosti SNCM a Francouzské republiky, mám za to, že Tribunál správně vyhověl žalobě společnosti Corsica Ferries na neplatnost sporného rozhodnutí.

142. Navrhuji tedy Soudnímu dvoru, aby zamítl čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku společnosti SNCM a Francouzské republiky.

V – Závěry

143. V důsledku výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr:

- zamítl kasační opravné prostředky;
- uložil Sociétés nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA a Francouzské republice, aby nesly vlastní náklady řízení a nahradily stejným dílem náklady řízení vynaložené společností Corsica Ferries France SAS.